

A HYPERTONIA és NEPHROLOGIA FOLYÓIRAT TÖRTÉNETE (1997-2011)

Irta: Radó János, Alföldi Sándor, Reusz György

A Hypertonia és Nephrologia folyóirat hivatalos lap, két magyar orvostudományi társaság, a Magyar Hypertonia Társaság (MHT) és a Magyar Nephrologiai Társaság (MANET) orgánuma. 1996-ben alapították, a jelenlegi számok már a 15. évfolyam részét képezik. Tudományos és továbbképző közleményeket, ajánlásokat, szakmai információkat, kongresszusi beszámolókat, pályázati hirdetőanyagokat és egyéb híreket közöl. Egyebek mellett, a tudományos fokozatot szerzettekről személyi és tudományos tájékoztatót is ad. Szabályos időközökben, kéthavonként jelenik meg, olykor színes képanyaggal. A tagdíjat fizető társasági tagok és a nagyobb könyvtárak térítésmentesen jutnak hozzá. Legújabbban, még a nyomdai megjelenés előtt, az interneten -ugyancsak térítésmentesen- online is olvasható. Impakt faktora nincs és nem szerepel a hazai kiemelten minősített orvostudományi szakmai folyóiratok között sem. Mégis a Hypertonia és Nephrologiában megjelent anyagokra való hivatkozás gyakran szerepel a különböző orvosi szakmák képviselőinek magyar nyelvű publikációiban, mindenekelőtt azokban melyeket a doktori iskolák hallgatói írnak és főként a PhD tézisekben. A lap tehát az oktatásban és mondhatni, hogy még a hazai orvostudományi közéletben is bizonyos vonatkozásokban központi szerepet tölt be. Mindezért az olvasói kör viszonylag szélesnek mondható, túl a MANET kb. 400-as és a MHT 1700-at megközelítő taglétszámán mintegy 1000 oktató házi-orvoshoz is eljut. A lap ezen szerepe már a indulásakor nyilvánvaló volt. Mint említettük, a Hypertonia és Nephrologia már indulásakor is hézagpótló szerepet töltött be és az idők folyamán tovább fokozódott ismertsége és olvasottsága.

A Hypertonia és Nephrologia folyóirat arculatát a lap alapítói; Farsang Csaba és Alföldi Sándor, az első felelős szerkesztő Polyák József és a Medintel Kiadó részéről Gál Tibor ügyvezető igazgató és Vincze Judit tördelő szerkesztő határozták meg. 1999 óta Alföldi Sándor a felelős szerkesztő, Radó János a főszerkesztő, Reusz György ill. Pécsváradi Zsolt, majd Járai Zoltán társszerkesztők. A szerkesztőbizottság alapító elnökei Farsang Csaba és Nagy Judit, De Chatel Rudolf és Turi Sándor társelnökök, jelenlegi társelnökök Kiss István és Reusz György.

Nemzetközi Szerkesztő Bizottság (Ganten (Berlin), Hercz (Toronto), Julius (Ann Arbor), Kovács (Bratislava) Mancina (Milano) Reid (Glasgow), Ruilope (Madrid) néhai Vas (Toronto) van Zwieten (Amsterdam) is támogatja a szerkesztők munkáját.

A folyóirat célkitűzéseit úgy fogalmaztuk meg, hogy az elnevezésnek megfelelő témakörökben széles alapon közöl elméleti és klinikai közleményeket. Előnyben részesülnek, azonban azok a munkák, melyek a betegek gyógyítására illetve jelentős, új eredmények közlésére vonatkoznak. A nemzetközi tudományos együttműködés fejlesztése érdekében a lap angol nyelvű cikkeket is közöl. Így került sor a hazai tudományos közélettel kapcsolatot tartó világszerte ismert tudományos kutatók (Odendaal, Dél Afrika, Satlin, New York, USA, Bayliss, Georgetown, USA, Luft, Berlin, Németország, Karet, Cambridge, Anglia, Feehally, Leicester, Anglia, Fodor, Ottawa, Kanada) összefoglaló közleményeinek eredetiben való közlésére.

A Hypertonia és Nephrologia a Semmelweis Egyetem Doktori Iskolája által ajánlott folyóirat. Visszamenőlegesen digitalizált és –néhány korai szám kivételével– a teljes anyag olvasható! Érdemesnek látszott néhány adat beiktatásával egy kissé statisztikailag is jellemezni a folyóiratot. Mégpedig azon évek áttekintésével, amikor az anyag digitalizáltsága teljes volt. Így a 2002 jan 1 és 2008 szept 30 közötti időszakot vettük figyelembe, ami gyakorlatilag (egy negyedév híján) 7 évnek felel meg. Hét év alatt összesen 45 lapszám jelent meg, ami évi 6,4 számnak felel meg, tehát kéthavi megjelenésnek. A 45 lapszámból 28 rendes folyóiratszám volt, míg 17 különszám, vagyis szupplementum. Utóbbi a szaksajtóban e kifejezés számára elkülönített formát követte, tehát rövidebb, mint a rendes szám, és különleges publikációkat tartalmaz, szakmai ajánlásokat, klinikai farmakológiai vizsgálatokat és tájékoztatókat, tudományos gyors híreket etc. A folyóirat tartalma tehát 62 %-ban rendes számokban jelent meg.

Hét év alatt összesen 45 lapszámban 209 cikk jelent meg, számonként átlagosan 4,6 cikkel. Figyelembe kell vennünk, hogy a rendes számokban ennél több, a szupplementumokban ennél kevesebb cikk volt. Azt is meg kell, hogy említsük, hogy a cikkek közé csak az összefoglaló közleményeket és a témákat mélyrehatóan, széleskörű elemzéssel tárgyaló közleményeket (az angolszász szakirodalomban „full paper” és amelyeket a továbbiakban „egyéb közlemények”-ként sorolunk fel) vettük be, a rövid publikációkat, leveleket, kongresszusi beszámolókat etc. nem). A 209 cikkből 151 összefoglaló közlemény (72,2 %) 58 egyéb közlemény (27,8 %) volt. *Megállapítható, hogy folyóiratunkban a publikációk*

zöme továbbképző, oktató jellegű összefoglaló közlemény és sokkal kevesebb helyet foglalnak el a részletekbe menő eredeti kutatások. Érdekes, hogy míg az összefoglaló közleményekben kb. egyenlő mértékben oszlanak meg a hypertonológiai és nephrológiai témák (151-ből 77 hypertonológiai és 74 nephrológiai) az 58 egyéb közleményből csak 15 hypertonológiai, 43 nephrológiai körű. Felmerül annak lehetősége, hogy az eredeti nephrológiai kutatások száma talán nagyobb, mint a hypertonológiaié. Ezzel szemben a 17 szupplementumban helyet foglaló 51 cikkből 47 összefoglaló közlemény (92,2 %) de itt 35 cikkel a hypertonológia dominál (74,5 %), míg a nephrológiára csupán 12 publikáció (25,5%) jut.

A lap 28 rendes számában összesen 158 cikk jelent meg, 5,64 cikk számonként. Ebből összefoglaló közlemény 104 volt (65,8 %), míg egyéb közlemény 54 (34,2%). Figyelemreméltó, hogy a nephrológia és hypertonológia aránya mind az összefoglaló közleményekben 60:40%, mind az egyéb közleményekben (38:16, azaz 70:30%) volt, ami tehát a nephrológiának kedvezett. *Úgy látszik, hogy a rendes számokban lévő anyagot inkább a nephrológia, míg a szupplementumokban lévőket inkább a hypertonológia dominálja, de a sok éves áttekintésben a teljes anyagban egyenlő megoszlás lelhető fel.*

A Hypertonia és Nephrológia folyóiratnak hazai körökben széleskörű idézettsége van. Eredményesen szolgálja a PhD képzést, a doktoranduszok kutatási eredményeinek tág teret biztosít, közli az eredményesen szerepelt jelöltek fényképét, életrajzát és téziseit. Tudományos vitákra ösztönöz, szabad levelezési rovatot tart fenn. Nyitott minden szellemi megnyilvánulásra, készséggel alapít rovatot a tehetségesek és egy-egy témát mélyebben kiaknázók számára. Minden cikkét lektoráltatja és az építő és segítőkész kritikával mintegy motorja a kutatások továbbfolytatásának. A Hypertonia és Nephrológia folyóirat így segíti behozni azt az időbeli lemaradást, ami a névadó szakmák igazi kibontakozását hátráltatta, és ami a jelenleg dolgozó orvos-generációk számára remélhetőleg ismeretlen, vagy legalábbis csak történelmi emlék.

A MHT 1993-ban alakult meg. Első elnökei Farsang Csaba (1993-2001) és De Chatel Rudolf (2001-2009) voltak. A MHT Vezetősége 2008-ban Kiss Istvánt választotta leendő elnöknek a 2009-2013 közötti periódusra vonatkozólag. Kiss István nagy hangsúlyt helyezett a Hypertonia és Nephrológia folyóirat működésére. Kezdeményezésére kiadváltás történt, a Lap előállítását átteremtette a Medintel Kiadótól

a Literatura Medica Kiadóhoz. A kiadváltást egyéb változások is kísérték. Számos szabályozás változott melyek a megjelenés időhöz kötöttségét erősítették, kiegészült a „szerzőknek szóló útmutató”, a cikkek egyes fajtáinak kívánatos terjedelme módosult többek között. A lap hagyományos kiállítása megmaradt, (tehát az „imázs” megőrződött) de ugyanakkor sokkal színesebb és esztétikusabb lett. Új rovatok jelentek meg, ezek között nagy hangsúlyt kapott a klinikai kazuisztika és az orvostörténelem és a világ szakirodalmára vonatkozó „Kitekintő”. Fontos kezdeményezés volt a szép magyar nyelv szempontjaira való fokozott figyelem. Technikai vonatkozásban a fejlődés különösen kiemelkedő. A színes ábrák professzionális megjelenítése és a színes felvételek minőségi közlése jelentősen hozzájárult a Lap esztétikai színvonalának emelkedéséhez. Az eredeti szerkesztő csapat Radó János főszerkesztő, Alföldi Sándor felelős szerkesztő, Reusz György társszerkesztő kiegészült Járai Zoltán szerkesztővel és Bula Zoltán kiadói főszerkesztővel, Lipták Judit kiadói szerkesztővel, Kiss István Szerkesztőbizottsági Elnökkel és időközben (a Magyar Nephrologiai Társaságban elnökké választását követően) Reusz György ugyancsak Szerkesztőbizottsági Elnökké lépett elő. Ez a megújítás a szerkesztői csapat működési hatékonyságának kifejezett fokozódásához és színvonalas lap előállításával a harmonikus együttműködés öröméhez is vezetett. *Üröm az örömben, hogy a kiadváltást követő kedvező változások a magyarországi gazdasági recessziót követően történtek és így a 2008-2011 időszakban az ezzel kapcsolatos hátrányok a lap számára sem maradhattak ismeretlenek. Függelék.*

A Magyar Hypertonia Társaság és a Magyar Nephrologiai Társaság hivatalos nemzetközi folyóirata a Kidney and Blood Pressure (Karger AG) folyóirat 2005 óta. A folyóirat szerkesztőségének tagja Alföldi Sándor, de Chatel Rudolf és Farsang Csaba, az Editorial Representative társaság részéről Kiss István.

A Magyar Hypertonia Társaság és a Magyar Nephrologiai Társaság támogatja a Magyar Belorvosi Archívum szerkesztőségi munkáját összefoglaló közlésekkel és eredeti munkák bemutatásával a folyóirat hasábjam.

A Magyar Hypertonia Társaság és a Magyar Nephrologiai Társaság a betegeknek szánt lap kiadását is támogatja szakcikkek írásával (Hypertonia újság). A Magyar Hypertonia Társaság folyóiratának minősült a cikkfordításokat tartalmazó és egy-magyar nyelvű hazai összefoglalót megjelentető Current Hypertension Reports folyóirat (a kiadás szerkesztője Kiss István volt, 2001-2006 között került kiadásra).